KAREL ADÁMEK:

Krise hospodářského průmyslu.

Třetí rozšířené vydání.

Lís. 14.

Knihovna učitelská

Mužský hospodářský kurs pokračovací v HORICÍCH.

V CHRUDIMI.

NÁKLADEM „HOSPODÁŘSKÉHO LISTU". TISKEM V. HORÁKA A SPOL. V PROSTĚJOVĚ.

1905.

2533

A. REINWART,

KNIHKUPECTVÍ

Arch. inv. 37674
NÁRODNÍ TECHNICKÉ MUSEUM
a dokumentační oddělení
B 2031

ZF 262

Při stálém klesání výnosnosti chlebovin v Evropě vyhledává rolnictvo pomoc v intensivním pěstování těch odvětví zemědělské výroby, jež nepodléhají tlaku konkurrence světové tou měrou, jako chleboviny, pěstuje suroviny pro výrobu průmyslovou, jež může na domácích trzích dobře zpeněžiti, obrací se ku zelinářství, sadařství, racionelnímu chovu dobytka (mlékařství) a p.

Za těchto poměrů nabyl hospodářský průmysl pro naše zemědělství nezměrné důležitosti.

Vývoj intensivního zeměvzdělání v našich vlastech jest po výtce následkem mohutného rozkvětu našeho hospodářského průmyslu, našeho škrobařství, lihovarství, pivovarství, cukrovarství a j.

Zemědělským průmyslem byl především zabezpečen dobrý a trvalý odbyt ječmene, chmele, brambor, cukrovky a j.

Při rozmachu tohoto průmyslu vzkvétala také naše mezinárodní tržba sladem, pivem, líhem, cukrem a j., jichž vývozem byl hojně nahražen klesající vývoz chlebovin. —

Zemědělský průmysl nabyl pro naše zemědělství veliké důležitosti netoliko zabezpečením trvalého odbytu

důležitých plodin, ale také tím, že poskytuje svými odpadky výborná krmiva domácího zvířectva a užitečné mrvy.

Rozkvétající hospodářský průmysl jest za stávajících poměrů hlavní zárukou vývoje pokročilého hospodaření v našich vlastech, jeho úpadek by měl pro naše rolnictvo následků přímo katastrofálních.

Proto jest krisí, jíž jest té doby náš hospodářský průmysl svírán, také všeobecná krise našeho zemědělství povážlivě přiostřována.

Ječmenářství.

I.

V zemích koruny české jsou poměry půdy a podnebí velice příznivými pěstování surovin zemědělského průmyslu: ječmene, chmele, brambor a cukrovky.*)

Ječmenem bylo oseto:

	v Čechách	na Moravě
r. 1876	279.429 *ha*	132.563 *ha*
„ 1886	333.380 „	172.702 „
„ 1896	402.384 „	280.929 „

V letech 1876—1896 rozšířilo se osévání ječmenem v Čechách o 30·6, na Moravě o 26·7 proc.

V král. Českém bylo ječmene sklizeno:

	průměrně ročně	průměrně po 1 ha q	dohromady
v l. 1892—1901	po 398.509 ha	13·7	5,458.884 q
r. 1902	po 429.382 „	15·3	6,560.714 q
r. 1903	po 421.790 „	15·0	6,301.616 q

V roku 1898 bylo sklizeno ječmene:

	po ha	průměrně po ha q r. 1899	dohromady q
v celé polovici říše	1,167.944	11·8	13,822.400
v Čechách	405.482	15·7	6,383.914
na Moravě	175.250	10·1	1,763.833
ve Slezsku	29.322	11·9	348.562
	1,189.482	13·40	15,942.023
	402.335	14·90	5,983.736
	204.749	18.50	3,787.068
	29.584	12·10	358.751

*) Karel Adámek: Z naší doby. I. str. 108 atd. — Z naší hospodářské politiky. IV. str. 20 atd. V. str. 2 atd.

V zemích koruny české bylo sklizeno ječmene r. 1898 po 600.054 *ha* (50·5 proc., ječmenem oseté půdy v celé polov. říše) 8,496.309 *q* (61·5 proc. celé sklizně ječmene); v roku 1899 po 636.658 *ha* (53·7 proc.), 10,128.565 *q* (63·7 proc. sklizně).

V království Českém bylo v r. 1901 ječmene sklizeno po 422.256 *ha* (16·08 proc. oseté půdy) 8,971.071 *q* průměrně po 1 *ha* 21·2 *q*.

V král. Českém byla sklizeň ječmene v l. 1880 až 1892 zdvojnásobena; vzrostla ze 3·29 na 6·56 mil *q*. V r. 1880 bylo ječmenem oseto 279.920 *ha* (= 11·3 proc. orné půdy), v r. 1902: 429.382 *ha* (= 16·3 proc. orné půdy). Průměrně po 1 *ha* bylo ječmene sklizeno. r. 1880: 63·5 *kg*, r. 1902: 67·8 *kg*.

V Rakousku bylo sklizeno ječmene:

r. 1901	po	1,210.777 *ha*	14·6	mil. *q*
„ 1902	„	1,216.077 „	16·1	„ „
„ 1903	„	1,204.983 „	16·1	„ „
„ 1904	„	1,808.285 „	14·5	„ „

V r. 1903 bylo ječmene sklizeno:

	po ha	průměrně po 1 ha q	dohromady q
v Čechách	421.790	14·9	6,301.616
na Moravě	212.042	17·3	3,661.295
ve Slezsku . . .	27.904	14·3	399.038
v Doln. Rakousích	86.162	18·3	1,574.404
v Horn. Rakousích	43.956	12·0	528.232
v Solnohradsku . .	1.216	11·4	13.880
ve Štýrsku	15.522	13·7	212.825
v Korutanech . .	10.178	10·5	106.486
v Krajině	13.191	9·4	123.480
v Přímoří	9.010	4·6	41.654
v Tirolsku a Voralb.	11.058	9·7	107.106
v Haliči	307.733	8·1	2,490.083
v Bukovině . . .	26.361	16·1	423.630
v Dalmacii . . .	18.860	5·3	100.227
V celé pol. říše .	1,204.983	13·3	16,083.956

Dle zprávy zem. statistického úřadu král. Českého bylo v r. 1903 sklizeno ječmene:

	po ha	průměrně po 1 ha hl	úhrnem hl.
na České nižině .	138.695	28·7	3,477.915
v podhoří Sudet . .	27.387	26·0	710.765
v dol. poříčí Ohře .	56.017	23·4	1,309.012
v hor. poříčí Ohře .	18.105	17·3	312.900
na území Berounky .	39.540	20·8	820.550
v Plzeňské pánvi .	30.220	16·1	489.920
v Budějov. pánvi .	31.925	13·4	426.194
na Českomoravské vysočině	57.828	15·0	868.881
v Sudetách	3.676	19·8	72.932
na Rudohoří	1.367	16·9	23.152
na Šumavě	17.030	14·9	253.302
Dohromady	421.790	22·0	9,261.526

V r. 1904 bylo v Čechách sklizeno ječmene po 387.400 *ha* průměrně po 1 *ha* 20·4 *hl*, dohromady 7,892.000 *hl*.

V Uhrách, Chorvatsku a Slavonsku bylo ječmene sklizeno v r. 1902 po 1,020.528 *ha* 13,575.100 *q* v ceně 149,533.000 korun.

Ječmenem bylo oseto:

na Rusi	r. 1900	7,566.700 *ha*
v Německu	„ 1900	1,706.500 „
ve Španělsku	„ 1899	1,402.300 „
ve Spoj. Obcích . .	„ 1900	1,171.200 „
ve V. Britanii a Irsku	„ 1900	879.000 „
ve Francii	„ 1900	757.200 „
v Italii	„ 1895	297.000 „
ve Švédsku	„ 1900	217.500 „
v Bulharsku	„ 1899	213.700 „
v Srbsku	„ 1900	74.800 „

Dle statistiky pořízené uherským ministerstvem orby bylo v r. 1904 ječmene sklizeno ve státech při pěstování této plodiny aktivních:

	mil. q	vývoz ječmene v r. 1903 mil. q
na Rusi (evrop. a asij.)	65—68	22·30
v Uhrách, Chorvatsku a Slavonii	11·04	4·00
v Rumunsku	2·50	3·75
v Bulharsku a Rumelii	2·60	0·60
v Srbsku	0·60	0·12
v Turecku (evropském a asij.)	7·5—9·0	2·0
ve Vých. Indii . . .	30·0	—
ve Spoj. Obcích . .	31—32·0	2·22
v Kanadě	7—7·50	2·50
v Argentině	—	—
v Čili	1·00	0·40
v Uruguayi	0·01	—
v Australii	0·60	—
v Alžiru	8·70	5·80
v Tripolisu	1·80	0·42
v Tunisu	3·00	0 84
v Mexiku	—	—
v Japanu	15·00	—
v afr. koloniích angl.	2 00	—
Dohromady . . .	189·35—195·35	44·95

Ve státech u pěstování ječmene pasivních bylo ječmene:

	sklizeno mil. q	přívoz r. 1903 činil mil. q
ve Velké Britanii .	15·00	13·27
ve Francii	9—9·5	1·30
v Německu	29—30·0	15·42
v Rakousku	14·00	—
v Italii	1·3—1·5	0·07
v Nizozemsku . . .	0·9	2·10
ve Švýcarsku	0·4	0·12
v Belgii	1·00	2·90
v Dánsku	5·6	0·65